

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การติดตามผลการปรับขั้นตอนและวิธีปฏิบัติงานกรณีศาลสั่งสืบเสาะเฉพาะหัวข้อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อศึกษาและสำรวจปัญหาจากการที่ศาลสั่งสืบเสาะเฉพาะหัวข้อ เพื่อการปรับปรุงแนวปฏิบัติที่เหมาะสม
- (2) เพื่อนำผลการสำรวจมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับแนวปฏิบัติงานอื่นและเพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับการจัดทำมาตรฐานงานคุมประพฤติ

ขอบเขตของการวิจัย

เป็นการติดตามผลการดำเนินงาน และสำรวจปัญหาจากพนักงานคุมประพฤติที่ปฏิบัติงานสืบเสาะและพินิจในสำนักงานคุมประพฤติต่าง ๆ จำนวน 71 แห่ง ทั้งข้าราชการและลูกจ้างชั่วคราวและผู้พิพากษา ในศาลที่มีสำนักงานคุมประพฤติตั้งอยู่ จำนวน 91 แห่ง

ประโยชน์คาดว่าจะได้รับ

- (1) ทำให้ทราบถึงผลการดำเนินงานนับตั้งแต่สั่งสืบเสาะเฉพาะหัวข้อ และทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อจะได้หาแนวทางแก้ไขและปรับแนวปฏิบัติให้เหมาะสม
- (2) ทำให้มีข้อมูลที่จะใช้สำหรับเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนการดำเนินงาน ด้านอื่น ๆ และมีฐานข้อมูลสำหรับการจัดทำมาตรฐานงานคุมประพฤติ

กลุ่มประชากรเป้าหมาย

- กลุ่มประชากรเป้าหมาย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม
- (1) ผู้พิพากษาที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในศาลต่าง ๆ ที่สำนักงานคุมประพฤติตั้งอยู่ รวม 91 แห่ง จำนวน 989 คน
 - (2) พนักงานคุมประพฤติ ที่ปฏิบัติงานสืบเสาะในสำนักงานคุมประพฤติทั่วประเทศ 71 แห่ง จำนวน 291 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร 2 กลุ่ม คือ ผู้พิพากษาและพนักงานคุมประพฤติ โดยกำหนดจากผู้พิพากษาทุกท่านที่ปฏิบัติราชการในศาลที่มีสำนักงานคุมประพฤติตั้งอยู่รวม 91 แห่ง ได้รับข้อมูลจากประชากร กลุ่มนี้จำนวน 315 คน และจากพนักงานคุมประพฤติทั้งหมดที่ปฏิบัติงานสืบเสาะอยู่ในสำนักงานคุมประพฤติทั่วประเทศรวม 71 แห่ง ได้รับข้อมูลจากประชากร กลุ่มนี้จำนวน 237 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าสถิติ ค่าอัตราส่วนร้อย (percentage) ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

กลุ่มประชากรที่เป็นพนักงานคุมประพฤติที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นระดับผู้ปฏิบัติงาน มีประสบการณ์ในงานคุมประพฤตินานเป็นเวลา 1-5 ปี สำหรับความเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของงานคุมประพฤติทั้ง 2 ความเห็นมีอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ สืบเสาะเพื่อกลั่นกรองผู้กระทำผิดเข้าสู่ระบบคุมประพฤติและสืบเสาะข้อเท็จจริงให้ศาล โดยไม่คำนึงว่าจะเกี่ยวข้องกับงานคุม-ประพฤติหรือไม่ ส่วนปัญหาและความคิดเห็นกรณีสืบเสาะเฉพาะหัวข้อนี้ส่วนใหญ่ตอบว่าศาลเคยสั่งใช้ โดยยังมีแนวปฏิบัติงานเช่นเดิม คือ ยังคงปฏิบัติงานเต็มรูปแบบเช่นเดิมและต้องการให้กรมฯ กำหนด รายละเอียดในการปฏิบัติงานทุกอย่างให้ชัดเจนเพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติ สำหรับความเห็นว่าการสืบเสาะเฉพาะหัวข้อนี้ ควรจะใช้เฉพาะในสำนักงานที่มีปริมาณงานล้นหรือไม่นั้น ส่วนมากจะเห็นว่าควรจะใช้ให้เป็นแนวทางมาตรฐานเหมือนกันทุกสำนักงาน ไม่ใช่เฉพาะสำนักงานที่มีปริมาณงานล้น และเห็นว่าศาลสั่งสืบเสาะเฉพาะหัวข้อนี้ทำให้การทำงานสะดวก รวดเร็วขึ้นและไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อคุณภาพมาตรฐาน

นอกจากนี้ยังได้สำรวจปัญหาและความคิดเห็นเกี่ยวกับการประสานงานกับศาล เพื่อศึกษาสาเหตุและผลกระทบต่อสัมพันธภาพและการปฏิบัติงาน ปรากฏผลการสำรวจว่า พนักงานคุมประพฤติส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาการประสานงานกับผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ศาล และเมื่อแยกประเด็นปัญหาจะพบว่า พนักงานคุม-ประพฤติน้อยส่วนส่งรายงานศาล ก่อนวันนัดฟังคำพิพากษา 1 วัน และส่วนมากจะเคยขอเลื่อนการส่งรายงานหากมีกรณีจำเป็น ส่วนสัมพันธภาพทั่วไปของพนักงานคุมประพฤติกับผู้พิพากษาส่วนใหญ่จะตอบว่ามีผลต่อภาพพจน์และการปฏิบัติงานของพนักงานคุมประพฤติ โดยหัวหน้าสำนักงานควรมีบทบาทในการสร้างสัมพันธภาพที่ดี

ประชากรกลุ่มผู้พิพากษา พบว่าผู้พิพากษาที่ตอบแบบสอบถามเกือบทั้งหมดเคยสั่งใช้งาน สืบเสาะ โดยจะสั่งใช้คดีอาชญากรรมมากที่สุด รองลงมาคือคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ และความผิดต่อชีวิต และร่างกาย โดยเห็นว่ารายงานสืบเสาะมีประโยชน์ต่อศาล และเห็นว่างานสืบเสาะควรมีวัตถุประสงค์ เพื่อสืบเสาะข้อเท็จจริงที่ศาลต้องการ โดยไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับการสั่งคุมความประพฤติ ผู้พิพากษา ส่วนใหญ่ตอบว่าใช้ประโยชน์จากรายงานสืบเสาะเพียงบางหัวข้อ และเห็นว่าคำสั่งสืบเสาะเฉพาะหัวข้อ ที่ต้องการจะทำให้ได้ประโยชน์มากกว่า ส่วนการสั่งใช้งานสืบเสาะเฉพาะหัวข้อดังกล่าวปรากฏว่าผู้ที่ ตอบว่าเคยสั่งใช้และไม่เคยสั่งใช้มีจำนวนใกล้เคียงกัน เกี่ยวกับข้อดี/ข้อเสียของการสืบเสาะเฉพาะหัวข้อ นั้น ส่วนมากตอบว่ามีข้อดี คือ ช่วยลดภาระการทำงานของพนักงานคุมประพฤติ และเห็นว่าเมื่อมีการ ลดขั้นตอนในส่วนนี้แล้ว ก็ควรมีสิ่งทดแทนโดยส่งรายงานให้เร็วขึ้นและเพิ่มคุณภาพการทำงานให้ดีขึ้น และเห็นว่าคำสั่งสืบเสาะเฉพาะหัวข้อนี้ พนักงานคุมประพฤติควรจะเสนอความเห็นในรายงานด้วย

ปัญหาการประสานงานระหว่างสำนักงานคุมประพฤติกับศาลจากมุมมองของผู้พิพากษานั้น สรุป ได้ว่า ผู้พิพากษาส่วนใหญ่เคยประสบปัญหาพนักงานคุมประเวติส่งรายงานล่าช้า กระชั้นเวลา นัดฟังคำพิพากษา และปัญหาการขอเลื่อนส่งรายงาน แต่โดยรวมแล้วก็ยังพอใจในคุณภาพรายงาน สืบเสาะ ผู้พิพากษาส่วนใหญ่จะเข้าใจบทบาทของพนักงานคุมประพฤติ คือ ทราบว่าพนักงาน คุมประเวติมีหน้าที่ต้องเสนอความเห็นในรายงานตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติวิธีดำเนินการ คุมประเวติฯ และไม่ถือว่า การเสนอความเห็นดังกล่าวเป็นการก้าวล่วงดุลพินิจของศาล ในด้านการ ประสานงาน ผู้พิพากษาส่วนมากเห็นว่าสำนักงานคุมประเวติมีการติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ศาล ดี แต่สัมพันธภาพกับผู้พิพากษาไม่ค่อยดี คือจะพบปะพูดคุยกันตามความจำเป็น และเห็นว่าหัวหน้า สำนักงานควรมีบทบาทในการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) ควรกำหนดแนวปฏิบัติให้พนักงานคุมประพฤติปฏิบัติงานตามขั้นตอนเดิมอย่างสมบูรณ์ แต่ เขียนรายงานเฉพาะหัวข้อที่ศาลสั่ง โดยให้มีรายละเอียดข้อเท็จจริงสมบูรณ์ครบถ้วน และหากพบว่า มี ข้อเท็จจริงอื่นที่เห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อศาล ก็ให้เสนอด้วย แม้ศาลจะไม่ได้สั่งหัวข้อนั้นก็ตาม

(2) ควรให้สำนักงานคุมประพฤติทุกแห่งสำรวจและดูแลเรื่องระยะเวลาการส่งรายงานสืบเสาะ โดยกำหนดให้ส่งรายงานต่อศาลอย่างน้อยก่อนวันนัดฟังคำพิพากษา 1 วัน เนื่องจากมีผู้พิพากษาสะท้อน ปัญหาดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อศาลเกิดความเสียหาย

(3) ควรพัฒนาพนักงานคุมประเวติในด้านมนุษยสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้บริหารสำนักงานซึ่งมีบทบาทโดยตรงในการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก

(4) ควบคุมประพฤติ ควรกระจายอำนาจการบริหารและตัดสินใจด้านงานคดีให้สำนักงาน
คุมประพฤติสำนักงานคุมประพฤติภาค โดยกรมฯ เป็นผู้ดูแลด้านนโยบายและมาตรฐานคุณภาพ เพื่อเปิด
โอกาสให้ผู้บริหารส่วนภูมิภาคได้พัฒนาด้านวุฒิภาวะ และมีความพร้อมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา
องค์การของตนเอง

(5) ควรปรับปรุงระบบข้อมูลของกรมคุมประพฤติ โดยเฉพาะด้านสถิติคดีของสำนักงานต่างๆ
ให้เป็นข้อมูลที่เป็นตัวเลขจริงและสามารถนำมาใช้ได้อย่างทันสมัย

(6) ควรจัดทำเอกสารคู่มือสำหรับผู้พิพากษาสั่งใช้งานสืบเสาะ เพื่อให้ผู้พิพากษาเข้าใจแนวทาง
และขั้นตอนการปฏิบัติงานคุมประพฤติ เพื่อประโยชน์ในการสั่งใช้งาน และเพื่อความโปร่งใสในการ
ปฏิบัติงานของพนักงานคุมประพฤติ ซึ่งจะทำให้ภาพลักษณ์ของพนักงานคุมประพฤติในสายตาของศาล
ดีขึ้น
